

Perjantai 26. lokakuuta 2012

Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 2011

P7_TA(2012)0405

Euroopan parlamentin päätöslauselma 26. lokakuuta 2012 Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2011 (2012/2049(INI))

(2014/C 72 E/08)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksen 2011,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 24 artiklan 3 kohdan, 228 artiklan ja 298 artiklan,
 - ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 ja 43 artiklan,
 - ottaa huomioon 18. kesäkuuta 2008 antamansa päätöslauselman ⁽¹⁾ Euroopan parlamentin päätöksen tekemiseksi oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista 9 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom ⁽²⁾ muuttamisesta,
 - ottaa huomioon 15. maaliskuuta 2006 tehdyn Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen yhteistyötä koskevan puitesopimuksen, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 2006,
 - ottaa huomioon 1. tammikuuta 2009 annetut oikeusasiamiehen ohjesäännön täytäntöönpanosäännökset ⁽³⁾,
 - ottaa huomioon aikaisemmat Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta antamansa päätöslauselmat,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 205 artiklan 2 kohdan toisen ja kolmannen virkkeen,
 - ottaa huomioon vetoamusvaliokunnan mietinnön (A7-0297/2012),
- A. ottaa huomioon, että oikeusasiamiehen vuosikertomus 2011 luovutettiin virallisesti Euroopan parlamentin puhemiehelle 22. toukokuuta 2012 ja että oikeusasiamies Nikiforos Diamandouros esitteli kertomuksen vetoamusvaliokunnalle Brysselissä 19. kesäkuuta 2012;
- B. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 24 artiklassa määrätään, että "jokainen unionin kansalainen voi kääntyä 228 artiklan mukaisesti asetettavan oikeusasiamiehen puoleen";
- C. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 228 artiklalla Euroopan oikeusasiamiehelle annetaan valtuudet ottaa vastaan kanteluja EU:n toimielinten, elinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista, lukuun ottamatta Euroopan unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä;
- D. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 298 artiklan mukaan EU:n toimielimet, elimet ja laitokset "tukeutuvat tehtäviään hoitaessaan avoimeen, tehokkaaseen ja riippumattomaan eurooppalaiseen hallintoon" ja että samassa artiklassa annetaan mahdollisuus sisällyttää asetuksilla sekundaarioikeuteen tähän tarkoitukseen tarkoitettuja konkreettisia säännöksiä, joita voidaan soveltaa koko EU:n hallintoon;

⁽¹⁾ EUVL C 286 E, 27.11.2009, s. 172.

⁽²⁾ EYVL L 113, 4.5.1994, s. 15.

⁽³⁾ Hyväksytty 8. heinäkuuta 2002 ja muutettu 5. huhtikuuta 2004 ja 3. joulukuuta 2008 tehdyillä oikeusasiamiehen päätöksillä.

Perjantai 26. lokakuuta 2012

- E. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaan "jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet ja laitokset käsittelevät hänen asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa";
- F. ottaa huomioon, että hallinnollisesta epäkohdasta ei ole kyse ainoastaan silloin, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti, ja korostaa, että hyvän hallintotavan periaatteiden nojalla edellytetään, että EU:n toimielimet ovat palveluhenkisiä ja varmistavat, että yleisöä kohdellaan asianmukaisesti ja siten, että se voi käyttää oikeuksiaan kaikilta osin;
- G. ottaa huomioon, että tämän määrittelyn perusteella hallinnolliset epäkohdat eivät rajoitu tapauksiin, joissa rikottu määräys tai periaate on oikeudellisesti sitova; ottaa huomioon, että hyvän hallintotavan periaatteet ulottuvat lainsäädäntöä pidemmälle, sillä niiden nojalla edellytetään, että EU:n toimielimet täyttävät oikeudelliset velvoitteensa ja ovat myös palveluhenkisiä ja että ne varmistavat, että yleisöä kohdellaan asianmukaisesti ja siten, että se voi käyttää oikeuksiaan kaikilta osin;
- H. ottaa huomioon, että vuonna 2011 oikeusasiamies otti vastaan 2 510 kantelua (2 667 vuonna 2010), käynnisti 396 tutkimusta (335 vuonna 2010) ja saattoi päätökseen 318 tutkimusta (326 vuonna 2010); ottaa huomioon, että oikeusasiamiehen vuonna 2011 käsittelemästä 2 544 kantelusta 698 (27 prosenttia) kuului hänen toimivaltaansa (744 vuonna 2010);
- I. ottaa huomioon, että 1 321 vastaanotettua kantelua kuului jonkin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen toimivaltaan; ottaa huomioon, että verkosto koostuu kansallisista ja alueellisista oikeusasiamiehistä; ottaa huomioon, että parlamentin vetoisuusvaliokunta on Euroopan oikeusasiamiesten verkoston täysivaltainen jäsen;
- J. ottaa huomioon, että oikeusasiamies siirsi 59 kantelua vetoisuusvaliokunnan käsiteltäväksi vuonna 2011; ottaa huomioon, että 147 kantelua saatettiin komission käsiteltäväksi ja 591 saatettiin muiden toimielinten ja elinten, kuten SOLVITin ja Sinun Eurooppasi -neuvonnan sekä erikoisalan oikeusasiamiesten tai jäsenvaltioiden muiden valituselinten käsiteltäväksi;
- K. ottaa huomioon, että lähes 61 prosenttia vuonna 2011 vastaanotetuista kanteluista jätettiin internetin kautta; ottaa huomioon, että yli puolet (53 prosenttia) internetin kautta jätetyistä kanteluista vastaanotettiin oikeusasiamiehen verkkosivustolla olevan sähköisen kantelulomakkeen välityksellä;
- L. panee merkille, että oikeusasiamiehen interaktiivinen opas on ollut oikeusasiamiehen verkkosivustolla käytettävissä tammikuusta 2009, ja toteaa, että tietopyyntöjen määrän huomattava väheneminen viime vuosien aikana on osoitus oppaan saavuttamasta suosiosta;
- M. ottaa huomioon, että oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulumattomien valitusten määrä laski 1 846:een vuonna 2011, mikä on alhaisin kirjattu taso sitten vuoden 2003;
- N. ottaa huomioon, että saksalaiset ja espanjalaiset ovat perinteisesti jättäneet eniten kanteluita; ottaa huomioon, että vuonna 2011 Espanja siirtyi kärkisijalle ja sitä seurasivat järjestyksessä Saksa, Puola ja Belgia; ottaa huomioon, että asukaslukuun suhteutettuna eniten kanteluita on kuitenkin saatu Luxemburgista, Kyproksesta, Maltasta ja Sloveniasta;
- O. ottaa huomioon, että oikeusasiamies käynnisti 396 tutkimusta, joista 382 perustui kanteluihin, ja käynnisti omasta aloitteestaan 14 tutkimusta; ottaa huomioon, että vuonna 2011 käynnistettyjen tutkimusten määrä oli suurempi kuin koskaan aikaisemmin;
- P. ottaa huomioon, että suurin osa tutkimuksista koski komissiota (231) ja seuraavaksi EPSOa (42); ottaa huomioon, että parlamenttia koskevien käynnistettyjen tutkimusten määrä laski yli puolella verrattuna vuoteen 2010; ottaa huomioon, että neuvostoa koskevien tutkimusten määrä nousi kolmanneksella;
- Q. ottaa huomioon, että oikeusasiamies päätti 318 tutkimusta vuonna 2011; ottaa huomioon, että suurin osa näistä tutkimuksista (66 prosenttia) päätettiin vuoden kuluessa ja kolmasosa niistä kolmen kuukauden kuluessa; ottaa huomioon, että tutkimusten kesto oli keskimäärin 10 kuukautta;

Perjantai 26. lokakuuta 2012

- R. ottaa huomioon, että 64 tapauksessa oikeusasiamies ei havainnut hallinnollisia epäkohtia; ottaa huomioon, että se, että hallinnollisia epäkohtia ei löydy, ei ole kielteinen lopputulos, sillä kantelun tekijät voivat hyötyä kyseiseltä toimielimeltä saamastaan kattavasta selvityksestä ja lopputulos on todiste siitä, että toimielin on toiminut hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti;
- S. ottaa huomioon, että 84:ssä loppuun käsitellyssä tapauksessa saavutettiin myönteinen lopputulos asianomaisen toimielimen hyväksytyä sovintoratkaisun tai asian ratkaisemisen; ottaa huomioon, että oikeusasiamies pyrkii mahdollisuuksien mukaan saamaan aikaan sovintoratkaisun; toteaa, että EU:n toimielinten yhteistyö on sovintoratkaisun saavuttamisen kannalta tärkeää;
- T. ottaa huomioon, että 47 tapauksessa oikeusasiamies havaitsi hallinnollisia epäkohtia ja 13 tapauksessa, joissa hallinnollisia epäkohtia havaittiin, asianomainen toimielin hyväksyi joko kokonaan tai osittain suositusluonnoksen;
- U. ottaa huomioon, että 35 tutkimusta päättyi kriittiseen huomautukseen ja 39 päätettiin lisähuomautuksiin, joilla pyrittiin auttamaan asianomaisia toimielimiä parantamaan kyseessä olevien toimielinten hallinnon laatua;
- V. ottaa huomioon, että oikeusasiamies julkaisee vuosittain havaintonsa kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten seurauksena toteutetuista toimista;
- W. ottaa huomioon, että kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta toteutettujen jatkotoimien yleinen osuus oli 78 prosenttia vuonna 2010; ottaa huomioon, että lisähuomautusten johdosta toteutetut toimet olivat tyydyttäviä 95 prosentissa tapauksista, kun taas kriittisten huomautusten johdosta toteutettujen toimien osuus oli huomattavasti alhaisempi eli 68 prosenttia;
- X. ottaa huomioon, että vuonna 2011 oikeusasiamies julkaisi 25 suositusluonnosta ja päätti 13 tutkimusta, kun asianomainen toimielin oli hyväksynyt suositusluonnoksen joko kokonaan tai osittain;
- Y. Vuonna 2011 oikeusasiamies ei antanut parlamentille yhtään erityiskertomusta.
- Z. ottaa huomioon, että oikeusasiamiehen talousarvio on Euroopan unionin talousarviossa itsenäinen pääluokka, joka jakautuu kolmeen osastoon: ensimmäinen osasto koskee palkkioita, korvauksia ja muita henkilöstöön liittyviä menoja, toinen kattaa kiinteistöt, irtaimen omaisuuden, laitteet ja sekalaiset käyttömenot ja kolmas koskee toimielimen suorittamista yleisistä tehtävistä aiheutuneita menoja;
1. hyväksyy Euroopan oikeusasiamiehen antaman vuoden 2011 vuosikertomuksen;
 2. panee merkille, että vuonna 2011 oikeusasiamies auttoi yli 22 000 kansalaista, joista 2 510 oli tehnyt kantelun, 1 284 pyysi tietoa ja 18 274 sai opastusta oikeusasiamiehen verkkosivustolla olevan interaktiivisen oppaan kautta;
 3. panee merkille, että kuluneina vuosina oikeusasiamiehen käsiteltäväksi jätettyjen ja etenkin tämän toimivaltaan kuulumattomien kanteluiden kokonaismäärä on vähentynyt asteittain; seuraa mielenkiinnolla tätä kehitystä arvioidakseen, onko kanteluiden määrän vähentymisen ja interaktiivisen oppaan käyttöönoton välillä suora yhteys;
 4. panee merkille, että yli 65 prosentissa oikeusasiamiehen käsittelemistä tapauksista oikeusasiamiehellä oli mahdollisuus käynnistää tutkimus tai saattaa kantelu toimivaltaisen elimen kuten Euroopan oikeusasiamiesten verkoston, johon myös Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta kuuluu, komission tai toisen kantelun käsittelevän elimen (esim. SOLVITin) käsiteltäväksi; panee merkille, että vetoomusvaliokunta vastaanotti oikeusasiamieheltä 59 kantelua vuonna 2011;
 5. huomauttaa, että oikeusasiamiehen tutkimien ja tapahtuneeksi epäiltyjen hallinnollisten epäkohtien päätyypit vuonna 2011 koskivat laillisuutta (28 prosenttia tutkimuksista), tietopyyntöjä (16,2 prosenttia), oikeudenmukaisuutta (13,6 prosenttia), päätöksenteon perusteita ja valitusmahdollisuuksia (8,1 prosenttia), päätöksenteon järkeviä määräaikoja (7,3 prosenttia), pyyntöjä yleisön mahdollisuuksista tutustua asiakirjoihin (7,1 prosenttia), syrjimättömyyskieltoa (86,8 prosenttia) sekä velvollisuutta vastata kirjeisiin yleisön kielellä ja toimivaltaisen virkamiehen ilmoittamista (5,8 prosenttia);

Perjantai 26. lokakuuta 2012

6. panee merkille, että suurin osa oikeusasiamiehen käynnistämistä tutkimuksista vuonna 2011 koski komissiota (231) ja toiseksi EPSOa (42); toteaa, että komissio on toimielin, jonka päätökset vaikuttavat suoraan kansalaisiin, minkä vuoksi onkin loogista, että kantelut kohdistuvat ensisijaisesti sen toimintaan;

7. pitää myönteisenä, että oikeusasiamiehen käynnistämien parlamenttia koskevien tutkimusten määrä on vähentynyt puolella verrattuna vuoteen 2010; panee merkille, että oikeusasiamies käynnisti kolmanneksen aikaisempaa enemmän Euroopan unionin neuvostoa koskevia tutkimuksia;

8. panee merkille, että vuonna 2011 oikeusasiamies muutti menettelyjään tehdäkseen niistä kansalaisystävällisempiä ja otti käyttöön uuden tutkimustyyppin eli "selventävän tutkimuksen", mikä mahdollistaa sen, että kantelun esittäjä voi selventää kanteluun, jos oikeusasiamies ei ole ensi silmäyksellä vakuuttunut, että perusteluja on riittävästi, jotta toimielintä voitaisiin pyytää esittämään kantansa tapaukseen;

9. huomauttaa, että oikeusasiamies pyytää kantelijoita aktiivisesti esittämään huomautuksia, jos he eivät ole tyytyväisiä toimielimen vastaukseen, ja toteaa, että aikaisemmin, toisin kuin nyt, kantelun esittäjän oli tehtävä uusi kantelu, mikäli he eivät olleet tyytyväisiä saamansa vastauksen sisältöön;

10. pitää myönteisenä sitä, että uuden linjauksen johdosta oikeusasiamies on päättänyt vähemmän tapauksia "toimielimen itse sopimina tapauksina" ja sen sijaan päättänyt enemmän tapauksia toteamalla, ettei hallinnollista epäkohtaa esiinny tai ettei lisätutkimuksiin ole perusteita;

11. toteaa, että oikeusasiamies myös muutti toimivaltaansa kuulumattomien kanteluiden käsittelyä, minkä johdosta oikeusasiamiehen toimiston rekisteristä vastaava yksikkö käsittelee ne nyt ja varmistaa, että kantelijoille ilmoitetaan mahdollisimman pian, mikäli oikeusasiamies ei voi käsitellä heidän kanteluitaan ja minkä tahon puoleen heidän olisi käännyttävä;

12. huomauttaa, että erityisessä vuonna 2011 toteutetussa kansalaisten oikeuksia ja EU:n hallinnon toimintaa koskevassa Eurobarometri-tutkimuksessa ⁽¹⁾ osoitettiin, että kansalaiset arvostavat suuresti oikeuttaan kannella Euroopan oikeusasiamiehelle ja että tätä oikeutta tärkeämpänä he pitävät ainoastaan oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti unionin alueella ja oikeutta hyvään hallintoon;

13. antaa oikeusasiamiehelle tunnustusta kansalaisille EU-asioissa neuvoo-antavan kirjasen "Problems with the EU? Who can help you" julkaisemisesta, sillä siihen sisältyy kattavaa tietoa ongelmanratkaisujärjestelmistä, joita kansalaiset voivat hyödyntää, jos he kohtaavat EU:hun liittyviä ongelmia, sekä siitä, että kirjanen on saatavilla myös äänikirjana ja isokirjoitusversiona;

14. korostaa, että niiden kantelujen määrä, jotka todella kuuluvat oikeusasiamiehen toimialaan, säilyi huolimatta viime vuosina saavutetusta edistyksestä vuonna 2011 jälleen kerran suhteellisen pienenä (27 prosenttia) ja että kansalaisille olisi siksi tiedotettava laajemmin ja ennakoivammin oikeusasiamiehen vastuualueesta ja että tämä olisi tehtävä tiiviissä yhteistyössä kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten, parlamentin ja komission kanssa;

15. yhtyy oikeusasiamiehen näkemykseen siitä, että yksinkertaisella ja ytimekkäällä julkilausumalla, joka koskee perusarvoja, jotka EU:n virkamiesten on otettava käyttöksensä huomioon, voitaisiin tehokkaasti lisätä kansalaisten luottamusta EU:n virkamieskuntaan ja sen palvelemaan EU:n toimielimiin;

16. tukee oikeusasiamiehen näkemystä, jonka mukaan toimielin, jonka toimintakäytänteisiin palvelukulttuuri on sisällytetty, ei näe kanteluita uhkana vaan mahdollisuutena viestiä tehokkaammin ja korjata mahdolliset virheet ja ottaa niistä oppia tulevaisuuden varalle;

⁽¹⁾ <http://www.ombudsman.europa.eu/en/press/statistics.faces>
<http://www.ombudsman.europa.eu/fi/press/statistics.faces>;
jessionid=674DC41C0501305189090EEF1315DD07

Perjantai 26. lokakuuta 2012

17. toteaa, että perusoikeuskirja sisältää oikeuden hyvään hallintoon yhtenä unionin kansalaisten perusoikeuksista (41 artikla);
18. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta 2001 antamassaan päätöslauselmassa ⁽¹⁾ hyvää hallintotapaa koskevat eurooppalaiset toimintasäännöt, ja kehottaa kaikkia Euroopan unionin toimielimiä, elimiä, laitoksia ja virastoja toimimaan näiden sääntöjen mukaisesti;
19. pitää myönteisinä oikeusasiamiehen jatkuvia ja rakentavia pyrkimyksiä luoda muun muassa asiaa koskevien julkaisujen avulla paremmat edellytykset Euroopan unionin yleisiä hallintomenettelyjä koskevan asetuksen laatimiselle; korostaa, että tällainen laki, jolla olisi säädettävä kaiken suoran EU-hallinnon menettelytakuita ja laatua koskevista vähimmäisvaatimuksista, voisi perustua SEUT-sopimuksen 298 artiklaan ja että lakia laadittaessa olisi kuultava tarkasti oikeusasiamiestä;
20. yhtyy oikeusasiamiehen näkemykseen, jonka mukaan hyvän hallintotavan periaatteet ulottuvat pidemmälle kuin lainsäädäntö, ja pyytää EU:n toimielimiä, elimiä, laitoksia ja virastoja täyttämään oikeudelliset velvoitteensa ja olemaan palveluhenkisiä sekä varmistamaan, että yleisöä kohdellaan asianmukaisesti ja siten, että se voi nauttia oikeuksistaan kaikilta osin;
21. antaa oikeusasiamiehelle tunnustusta kanteluja koskevan oppaan "The European Ombudsman's Guide to complaints" julkaisemisesta ja jakamisesta EU:n toimielinten, elinten, laitosten ja virastojen henkilöstölle, minkä tavoitteena on kannustaa EU:n hallintoa parantamaan toimintaansa syventämällä sitoumustaan kansalaisille suunnatun palvelukulttuurin periaatteisiin;
22. pitää myönteisenä oikeusasiamiehen tekemää yhteistyötä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kanssa, ja kehottaa suuntaamaan yhteistyötä muun muassa eurooppalaisen kansalaisaloitteen tunnetuksi tekemiseen uutena välineenä, jonka avulla kansalaiset voivat suoraan osallistua EU-säädösten laatimiseen, ja varmistamaan, ettei tämä väline ole teknisiltä vaatimuksiltaan liian monimutkainen kansalaisten käyttöön;
23. toteaa, että Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kahdeksas kansallinen seminaari pidettiin Kööpenhaminassa lokakuussa 2011; palauttaa mieliin, että sen vetoomusvaliokunta on verkoston täysivaltainen jäsen ja että valiokunta oli edustettuna seminaarissa; palauttaa mieliin, että seminaarin yhteydessä verkoston jäsenet sopivat etsivänsä keinoja, joiden avulla Euroopan kansalaisten tietoja heille kuuluvista oikeuksista voisi lisätä;
24. palauttaa mieliin, että seminaarissa oikeusasiamies esitti EU:n virkamiehille suunnattuja julkisen palvelun periaatteita koskevan tekstiluonnoksen, jossa hän määritteli viisi tällaista periaatetta: sitoutuminen EU:hun ja sen kansalaisiin, rehellisyys, puolueettomuus, muiden kunnioittaminen ja avoimuus; huomauttaa, että oikeusasiamies järjesti julkisen kuulemisen näistä periaatteista ja että tekstin lopullinen versio julkaistiin 19. kesäkuuta 2012;
25. panee tyytyväisenä merkille, että oikeusasiamies on kertomuksen käsittämän ajanjakson aikana käyttänyt toimivaltaansa aktiivisesti ja tasapainoisesti sekä kriittisessä vuorovaikutuksessa ja tiiviissä yhteistyössä muiden EU-elinten kanssa;
26. vaatii oikeusasiamiestä varmistamaan myös vastedes voimavarojen parhaan mahdollisen käytön, välttämään henkilöstön tarpeettomia päällekkäisyyksiä ja tekemään yhteistyötä muiden nykyisten EU:n toimielinten kanssa, jotta voidaan varmistaa tehokkuussäästö EU:n talousarvioon;
27. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman ja vetoomusvaliokunnan mietinnön neuvostolle, komissiolle, Euroopan oikeusasiamiehelle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille ja niiden oikeusasiamiehille tai vastaaville toimivaltaisille elimille.

(1) EYVL C 72 E, 21.3.2002, s. 331.